

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΕΘΝΙΚΗΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑΣ ΚΑΙ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ

Γενική Γραμματεία Εταιρικού Συμφώνου Περιφερειακής
Ανάπτυξης (ΕΣΠΑ)

Γεν. Διεύθυνση Θεσμικής κι Επιχειρησιακής
Υποστήριξης ΕΣΠΑ

Ειδική Υπηρεσία Κρατικών Ενισχύσεων και
Χρηματοδοτικών Εργαλείων (ΕΥΚΕ-ΧΕ)

ΕΥΚΕ-ΧΕ: 1603

Ταχ. Δ/ση: Νίκης 10, 3ος όροφος,
10563, Αθήνα
Πληροφορίες: Νίκος Γαβαλάς
Τηλέφωνο: 210 3742054
Email: stateaid_unit@minfin.gr

Προς: Ενδιάμεσο Φορέα Διαχείρισης
Σύνδεσμος Δήμων Νότιας Αττικής
(Συ.Δ.Ν.Α.)
Ναυταθλητικές Εγκαταστάσεις Δήμου
Καλλιθέας (κτίριο Α220) Καλλιθέα,
τ.κ. 17603
e-mail: s.kougioufas@kallithea.gr

**Θέμα: Διατύπωση γνώμης για ζητήματα κρατικών ενισχύσεων σχετικά με το σχέδιο Πρόσκλησης με τίτλο:
«Κέντρο Στήριξης Επιχειρηματικότητας Δήμων Νότιας Αττικής»**

Σχετ: Το από 5.12.2024 μήνυμα (e-mail) του Ενδιάμεσου Φορέα Διαχείρισης (Αρ.πρωτ. ΥΠΕΘΟΟ 183659
ΕΥΚΕ-ΧΕ 1603/5.12.2024)

Σε συνέχεια του ως άνω σχετικού μηνύματος (e-mail) του Ενδιάμεσου Φορέα Διαχείρισης Σύνδεσμος Δήμων Νότιας Αττικής (Συ.Δ.Ν.Α.), στο οποίο επισυνάπτεται το σχέδιο Πρόσκλησης (κωδ. Πρόσκλησης: 1.3.ΣυΔΝΑ22) με τίτλο: «Κέντρο Στήριξης Επιχειρηματικότητας Δήμων Νότιας Αττικής», για το οποίο ζητούνται οι απόψεις της Υπηρεσίας μας αναφορικά με το θεσμικό πλαίσιο των Κρατικών Ενισχύσεων της Ευρωπαϊκής Ένωσης, σημειώνονται τα εξής:

1. Σύμφωνα με το περιεχόμενο του σχεδίου πρόσκλησης το αντικείμενο του έργου περιγράφεται ως εξής:
«Η δράση 1.3.ΣυΔΝΑ22 «Κέντρο Στήριξης Επιχειρηματικότητας Δήμων Νότιας Αττικής» εντάσσεται στον άξονα 1 και ειδικότερα στην κατηγορία δράσεων «1.4.1 ΣυΔΝΑ 7: «Κέντρο Στήριξης Επιχειρηματικότητας» της εγκεκριμένης Στρατηγικής ΒΑΑ της Χωρικής Αρχής του Συνδέσμου Δήμων Νότιας Αττικής, του Περιφερειακού Προγράμματος «Αττική» 2021-2027 και αφορά σε προηγμένες υποστηρικτικές υπηρεσίες για ΜΜΕ και ομίλους ΜΜΕ (συμπεριλαμβανομένων των υπηρεσιών διαχείρισης, μάρκετινγκ και σχεδιασμού), καθώς και στη στήριξη συνεργατικών σχηματισμών καινοτομίας, μεταξύ άλλων μεταξύ επιχειρήσεων, ερευνητικών οργανισμών και δημόσιων αρχών και επιχειρηματιών δικτύων που ωφελούν κατά κύριο λόγο τις ΜΜΕ.
Οι μικρομεσαίες επιχειρήσεις (ΜΜΕ) στην Ελλάδα αποτελούν την κύρια βάση της οικονομίας, τόσο σε εθνικό επίπεδο όσο και στους Δήμους Καλλιθέας, Παλαιού Φαλήρου και Αλίμου. Στην Ελλάδα το 2022 οι ΜΜΕ ανήλθαν σε 731.829 και αποτελούσαν το 99,9% των επιχειρήσεων πλην του χρηματοπιστωτικού τομέα, απασχολούσαν το 83,5% των εργαζομένων ή 2,2 εκατομμύρια άτομα και παρήγαγαν το 57% της προστιθέμενης αξίας ή 34,8 δισ. ευρώ. Δομικά προβλήματα των ΜΜΕ είναι το

Με τη συγχρηματοδότηση
της Ευρωπαϊκής Ένωσης

πολύ μικρό μέγεθος τους, το υψηλό ποσοστό αυτοαπασχόλησης και η αδυναμία επαρκούς χρηματοδότησης τους. Η εκτεταμένη παρουσία μονοπρόσωπων και πολύ μικρών επιχειρήσεων στην ελληνική οικονομία αποτελεί κυρίαρχο και προβληματικό χαρακτηριστικό της και επηρεάζει καθοριστικά την παραγωγικότητα που κυμαίνεται σε χαμηλά επίπεδα. Λόγω του γεγονότος ότι οι ΜΜΕ διαθέτουν περιορισμένους πόρους, η λήψη εξειδικευμένων συμβουλευτικών υπηρεσιών είναι σχεδόν αδύνατη και περιορίζεται στην αναζήτηση χρηματοδότησης μέσω κρατικών ενισχύσεων.

Το Κέντρο Στήριξης Επιχειρηματικότητας στο πλαίσιο της μέχρι σήμερα λειτουργίας του, υποστήριξε σημαντικό αριθμό ΜΜΕ με την παροχή σε αυτές εξατομικευμένων συμβουλευτικών υπηρεσιών καθώς και οριζόντιων υπηρεσιών πληροφόρησης και ενημέρωσης για θέματα επιχειρηματικότητας. Συνολικά πάνω από 1.500 επιχειρήσεις έλαβαν υποστήριξη με 151 εξ' αυτών να λαμβάνουν υπηρεσίες εξατομικευμένης συμβουλευτικής.

Λαμβάνοντας υπόψη τα παραπάνω, η προτεινόμενη δράση αφορά στη λειτουργία του Κέντρου Στήριξης Επιχειρηματικότητας (ΚΣΕ) Δήμων Νότιας Αττικής με δικαιούχο το Σύνδεσμο Δήμων Νότιας Αττικής (ΣυΔΝΑ).

Αντικείμενο Υποέργου 1: «Σύμβουλος Υποστήριξης για την υλοποίηση της Πράξης»

Το Υπόεργο 1 περιλαμβάνει τις ενέργειες για το Σχεδιασμό, τη Διαχείριση και την παρακολούθηση της υλοποίησης τόσο του Φυσικού όσο και του Οικονομικού Αντικειμένου της προτεινόμενης Πράξης. Ήτοι σχεδιασμός και υποβολή των τευχών δημοπράτησης, αναλυτική συνδρομή στις ανάγκες υλοποίησης των υποέργων της Πράξης, συμβολή στην διαδικασία αξιολόγησης και παραλαβής των παραδοτέων των αναδόχων, καθώς και παροχή πάσης φύσεως τεχνικής βοήθειας σε όλη τη διάρκεια της υλοποίησης της πράξης μέχρι και την ολοκλήρωση της.

Αντικείμενο Υποέργου 2: «Κέντρο Στήριξης Επιχειρηματικότητας Δήμων Νότιας Αττικής»

Το Κέντρο Στήριξης Επιχειρηματικότητας αποτελεί έναν μηχανισμό που υποστηρίζει ενεργά την τοπική επιχειρηματικότητα των τριών δήμων. Στο πλαίσιο αυτό θα παρέχει υποστήριξη στις υφιστάμενες και υπό σύσταση ΜΜΕ των Δήμων Καλλιθέας, Παλαιού Φαλήρου και Αλίμου στην προσπάθεια τους να μετασχηματιστούν σε βιώσιμες και πιο ανταγωνιστικές επιχειρήσεις (τουλάχιστον 100 ΜΜΕ). Το έργο θα υλοποιηθεί μέσω δημόσιας σύμβασης από εξωτερικό Ανάδοχο που θα επιλεγεί με διαγωνιστική διαδικασία σύμφωνα με την ισχύουσα νομοθεσία.

Το έργο περιλαμβάνει:

(i) Επιχειρησιακή λειτουργία του Κέντρου Στήριξης Επιχειρηματικότητας σε «φυσικό χώρο» εντός των διοικητικών ορίων των δήμων Καλλιθέας, Παλαιού Φαλήρου και Αλίμου.

(ii) Παροχή οριζόντιων υπηρεσιών υποστήριξης στις επιχειρήσεις των τριών δήμων για θέματα επιχειρηματικού ενδιαφέροντος. Θα διατίθενται δωρεάν μέσω της ιστοσελίδας του ΚΣΕ ή και μέσω e-mail εργαλεία επιχειρηματικής ανάπτυξης (business plan, marketing plan, κ.λπ.) και οι οδηγοί εφαρμογής τους καθώς και έγκυρη πληροφόρηση για σειρά θεμάτων που αφορούν τις επιχειρήσεις (θεσμικά, κανονιστικά κ.λπ.)

(iii) Παροχή εξατομικευμένης συμβουλευτικής υποστήριξης σε επιχειρήσεις με βάση τα αποτελέσματα της διάγνωσης αναγκών τους (υλοποίηση επιχειρηματικών σχεδίων και σχεδίων μάρκετινγκ, μελετών αγοράς, σχέδιο αναδιοργάνωσης και προτάσεις βελτίωσης λειτουργίας, υποστήριξη στην αναζήτηση χρηματοδότησης, δικτύωσης κ.ά.).

(iv) Σχεδιασμός και υλοποίηση δράσεων επικοινωνίας της λειτουργίας και των υπηρεσιών που παρέχονται από το ΚΣΕ (προβολή δημοσιότητας, ημερίδες, ιστοσελίδα δράσης) και αναζήτησης ωφελούμενων.

Μέσω των παραπάνω δράσεων εξυπηρετείται πλήρως ο ειδικός στόχος 1.3 που αφορά την «Ενίσχυση της βιώσιμης ανάπτυξης και της ανταγωνιστικότητας των ΜΜΕ και δημιουργία θέσεων εργασίας στις ΜΜΕ, μεταξύ άλλων μέσω παραγωγικών επενδύσεων», καθώς η υποστήριξη που θα λάβουν οι ωφελούμενες επιχειρήσεις θα τις υποβοηθήσει τις νέες συνθήκες επιχειρηματικότητας που διαμορφώνονται σε διεθνές επίπεδο και θα συμβάλλει στην ενδυνάμωση και μεγέθυνσή τους.

Οι εξατομικευμένες υπηρεσίες θα παρέχονται κατόπιν πρόσκλησής και θα περιλαμβάνουν τη διάγνωση των αναγκών, εξατομικευμένη συμβουλευτική υποστήριξη και υποστήριξη σε θέματα χρηματοδότησης και δικτύωσης.

Το ΚΣΕ Δήμων Νότιας Αττικής θα καλύπτει όλες τις ΜΜΕ στους τρεις δήμους και θα μπορεί να επωφεληθεί των υπηρεσιών του οποιαδήποτε επιχείρηση έχει έδρα ή δραστηριοποιείται στην περιοχή. Το έργο θα υλοποιηθεί μέσω δημόσιας σύμβασης από εξωτερικό Ανάδοχο που θα επιλεγεί με διαγωνιστική διαδικασία σύμφωνα με την ισχύουσα νομοθεσία και θα έχει χρονική διάρκεια υλοποίησης 24 μηνών».

Δυνητικός Δικαιούχος της Δράσης είναι ο Σύνδεσμος Δήμων Νότιας Αττικής (Συ.Δ.Ν.Α.), Τμήμα Προγραμματισμού & Ανάπτυξης της Διεύθυνσης Τεχνικών Έργων & Αναπτυξιακών Προγραμμάτων του Συ.Δ.Ν.Α. και όσοι φορείς έχουν συνάψει προγραμματική σύμβαση με τον παραπάνω αναφερόμενο.

Η συγχρηματοδοτούμενη δημόσια δαπάνη που διατίθεται για την ένταξη πράξεων με την παρούσα πρόσκληση ανέρχεται σε 800.000,00 €.

2. Το άρθρο 107 παράγραφος 1 της Συνθήκης ορίζει τις κρατικές ενισχύσεις ως «ενισχύσεις που χορηγούνται υπό οποιαδήποτε μορφή από τα κράτη ή με κρατικούς πόρους και που νοθεύουν ή απειλούν να νοθεύσουν τον ανταγωνισμό διά της ευνοϊκής μεταχείρισεως ορισμένων επιχειρήσεων ή ορισμένων κλάδων παραγωγής [...], κατά το μέτρο που επηρεάζουν τις μεταξύ κρατών μελών συναλλαγές. Με βάση την Ανακοίνωση της Επιτροπής για την έννοια της Κρατικής Ενίσχυσης (2016/C 262/01) που εξειδικεύει το άρθρο 107 παράγραφος 1 της ΣΛΕΕ, οι κανόνες για τις κρατικές ενισχύσεις εφαρμόζονται μόνο όταν ο αποδέκτης της ενίσχυσης είναι «επιχείρηση». «Επιχειρήσεις» θεωρούνται οι οντότητες που ασκούν οικονομική δραστηριότητα ανεξάρτητα από το νομικό καθεστώς που τις διέπει και τον τρόπο χρηματοδότησής τους. Συνεπώς, ο χαρακτηρισμός μιας συγκεκριμένης οντότητας ως επιχείρησης εξαρτάται αποκλειστικά από τη φύση των δραστηριοτήτων που ασκεί. Μεταξύ άλλων, ο χαρακτηρισμός μιας οντότητας ως επιχείρησης συνδέεται πάντα με συγκεκριμένη δραστηριότητα. Μια οντότητα που ασκεί τόσο οικονομικές όσο και μη οικονομικές δραστηριότητες πρέπει να θεωρείται επιχείρηση μόνο σε σχέση με τον πρώτο τύπο δραστηριοτήτων. Για να γίνει διάκριση μεταξύ οικονομικών και μη οικονομικών δραστηριοτήτων, το Δικαστήριο έχει επανειλημμένα αποφανθεί ότι κάθε δραστηριότητα που συνίσταται στην παροχή αγαθών και υπηρεσιών στην αγορά αποτελεί οικονομική δραστηριότητα.
3. Οι ενέργειες που πρόκειται να χρηματοδοτηθούν μέσω της υπό εξέταση πρόσκλησης, με δυνητικό δικαιούχο τον Σύνδεσμο Δήμων Νότιας Αττικής (Συ.Δ.Ν.Α.), συνιστούν οικονομική δραστηριότητα καθώς υφίσταται μία πλήρως απελευθερωμένη αγορά και υπάρχουν και άλλες οικονομικές οντότητες που προτίθενται και δύνανται να παρέχουν τις σχετικές υπηρεσίες.

Προκειμένου να καθοριστεί εάν το σύνολο των ενεργειών που περιγράφονται στο αντικείμενο του έργου και θα χρηματοδοτηθούν μέσω της υπό εξέταση πρόσκλησης, ενέχουν στοιχεία κρατικής ενίσχυσης, είναι αναγκαίο να διαπιστωθεί εάν πληρούνται σωρευτικά οι προϋποθέσεις του άρθρου 107 παρ. 1 ΣΛΕΕ για την ύπαρξη κρατικής ενίσχυσης:

- α) χρηματοδότηση με κρατικούς πόρους,
- β) χορήγηση οικονομικού πλεονεκτήματος,
- γ) επιλεκτική μεταχείριση,
- δ) επίδραση στις ενδοκοινοτικές συναλλαγές και νόθευση ή απειλή νόθευσης του ανταγωνισμού.

Η σωρευτική πλήρωση των ανωτέρω προϋποθέσεων είναι αναγκαίο να εξεταστεί τόσο σε επίπεδο (α) δικαιούχων όσο και στο επίπεδο (β) παρόχων των υπηρεσιών και (γ) ληπτών-ωφελομένων από τις εν λόγω υπηρεσίες.

4. Λαμβάνοντας υπόψη το αντικείμενο του έργου επισημαίνεται ότι, από την άποψη των κανόνων κρατικών ενισχύσεων, το υπό εξέταση σχέδιο Πρόσκλησης για τη χρηματοδότηση του δικαιούχου πιθανόν να θέτει ζητήματα κρατικών ενισχύσεων, στον βαθμό που η δραστηριότητά του μπορεί να χαρακτηριστεί ως οικονομική και εφόσον συντρέχουν και οι λοιπές προϋποθέσεις του άρθρου 107 παρ. 1 ΣΛΕΕ.

Σύμφωνα με το σημείο 68 της Ανακοίνωσης της Επιτροπής σχετικά με την έννοια της κρατικής ενίσχυσης όπως αναφέρεται στο άρθρο 107 παράγραφος 1 της Συνθήκης για τη λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης (2016/C 262/01), για να μην χορηγείται οικονομικό πλεονέκτημα στον δικαιούχο, η σχετική χρηματοδότηση πρέπει να καλύπτει μόνο το απολύτως αναγκαίο κόστος των παρεχόμενων υπηρεσιών, βάσει τιμών αγοράς. Δεν πρέπει να αποδίδεται κανενός είδους πλεονέκτημα στον δικαιούχο καθ' οιονδήποτε τρόπο και να μην παρακρατείται οποιοδήποτε ποσό (π.χ. για διαχειριστικά κόστη ή οποιοδήποτε άλλο κόστος) και δεν πρέπει να υφίσταται οποιαδήποτε απομείωση του εγγενούς κόστους λειτουργίας του δικαιούχου που έχει υπό κανονικές συνθήκες χωρίς την ανάληψη του εν λόγω έργου.

Σε συνέχεια των προαναφερόμενων επισημαίνεται ότι για τον δικαιούχο, στην προκειμένη περίπτωση τον Σύνδεσμο Δήμων Νότιας Αττικής (Συ.Δ.Ν.Α.) πληρούνται οι ανωτέρω α, γ και δ προϋποθέσεις. Ωστόσο όμως δύναται να θεωρηθεί ότι ο δικαιούχος καλύπτει μόνο το απολύτως αναγκαίο κόστος των παρεχόμενων υπηρεσιών βάσει τιμών αγοράς και δεν αποκομίζει οικονομικό πλεονέκτημα, εφόσον μεταβιβάζει το σύνολο των πόρων σε αναδόχους, οι οποίοι επιλέγονται μέσω ανοικτής δημόσιας διαγωνιστικής διαδικασίας, σύμφωνα με τις γενικές αρχές του ενωσιακού δικαίου περί ανοικτής, διαφανούς, αμερόληπτης και άνευ όρων διαδικασίας (ίση μεταχείριση υποψηφίων αναδόχων, διαφάνεια, δημοσιότητα της διαδικασίας, αναλογικός χαρακτήρας του ανταλλάγματος του αναδόχου, αρχή του πραγματικού ανταγωνισμού, αρχή της αμοιβαίας αναγνώρισης υπηρεσιών που παρέχονται από ανάλογους φορείς του εξωτερικού) και δεν παρακρατεί κανένα ποσό (π.χ. για διαχειριστικά κόστη, προμήθεια εξοπλισμού ή άλλες δαπάνες). Στην περίπτωση αυτή δεν εκπληρώνεται η προϋπόθεση β) που αφορά την χορήγηση οικονομικού πλεονεκτήματος, και κατά συνέπεια δεν ανακύπτει ζήτημα κρατικής ενίσχυσης για τον δικαιούχο.

5. Αντίστοιχα με τα ανωτέρω εφόσον οι Ανάδοχοι για την παροχή των υπηρεσιών ή/και την προμήθεια του εξοπλισμού της εν λόγω δράσης επιλεγούν μέσω ανοικτής δημόσιας διαγωνιστικής διαδικασίας, σύμφωνα με τις γενικές αρχές του ενωσιακού δικαίου περί ανοικτής, διαφανούς, αμερόληπτης και άνευ όρων διαδικασίας, τότε δεν εκπληρώνεται ούτε και για αυτούς η προϋπόθεση β) που αφορά την χορήγηση οικονομικού πλεονεκτήματος, και κατά συνέπεια δεν προκύπτουν ζητήματα κρατικών ενισχύσεων για τους Αναδόχους.
6. Ως προς τις ωφελούμενες επιχειρήσεις ενδέχεται να ανακύψουν ζητήματα κρατικής ενίσχυσης τα οποία δύναται να αντιμετωπιστούν στο πλαίσιο του Κανονισμού (ΕΕ) αριθ.2023/2831 της Επιτροπής της 13^{ης} Δεκεμβρίου 2023 σχετικά με την εφαρμογή των άρθρων 107 και 108 της Συνθήκης για τη λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης στις ενισχύσεις ήσσονος σημασίας (de minimis) μέσω και της χρήσης του Πληροφοριακού Συστήματος Σώρευσης Ενισχύσεων Ήσσονος Σημασίας (ΠΣΣΕΗΣ). Επομένως, εφόσον οι ωφελούμενες επιχειρήσεις λαμβάνουν εξατομικευμένες υπηρεσίες χωρίς αντίτιμο (όπως π.χ. εργαλεία επιχειρηματικής ανάπτυξης και παροχή εξατομικευμένης συμβουλευτικής υποστήριξης), ενδέχεται να ανακύψουν ζητήματα κρατικών ενισχύσεων, τα οποία δύναται να αντιμετωπισθούν στο πλαίσιο του Κανονισμού 2023/2831 της Επιτροπής της 13ης Δεκεμβρίου 2023. Στην περίπτωση αυτή, ο φορέας που χορηγεί την ενίσχυση πρέπει:
- i. να αναπτύξει μεθοδολογία καθορισμού του ποσού της ενίσχυσης ανά είδος υπηρεσίας,
  - ii. να λαμβάνει από τις ενισχυόμενες επιχειρήσεις, προτού τους χορηγήσει την αιτούμενη ενίσχυση, υπεύθυνη δήλωση σχετικά με το ύψος των ενισχύσεων de minimis που έχουν λάβει τα 3 τελευταία έτη (ημερολογιακά) και να ελέγχει ότι με την χορηγούμενη έμμεση ενίσχυση δεν υπάρχει υπέρβαση των 300.000,00€ στην ίδια περίοδο,
  - iii. να ελέγχει ότι η ενισχυόμενη επιχείρηση πληροί το σύνολο των προϋποθέσεων του Κανονισμού Ε.Ε. 2023/2831,
  - iv. έπειτα από την χορήγηση της ενίσχυσης να γνωστοποιεί εγγράφως σε εκάστη επιχείρηση το ποσόν της ενίσχυσης (έμμεσης) την οποία έχει λάβει σημειώνοντας ότι είναι ενίσχυση De Minimis,
  - v. να ενημερώνει με τα σχετικά ποσά και τα στοιχεία των επιχειρήσεων τη βάση δεδομένων μέσω του ΠΣΣΕΗΣ (Πληροφοριακού Συστήματος Σώρευσης Ενισχύσεων Ήσσονος Σημασίας) <https://www.sorefsis.gr>.
7. Επομένως συνεκτιμώντας τα ανωτέρω, καθώς και ότι από την εξέταση της περιγραφής του αντικειμένου του έργου δεν δύναται να καθοριστεί με ασφάλεια η ύπαρξη η μη στοιχείων κρατικών ενισχύσεων της υπο εξέταση Πρόσκλησης τόσο σε επίπεδο (α) δικαιούχου όσο και στο επίπεδο (β) παρόχων και (γ) ληπτών-ωφελούμενων των υπηρεσιών, κρίνεται αναγκαίο οι μεμονωμένες προτάσεις στο πλαίσιο της υπο εξέταση Πρόσκλησης να υποβληθούν στην ΕΥΚΕ-ΧΕ για να εξεταστούν διακριτά αναφορικά με την τήρηση των κανόνων του ανταγωνισμού, σύμφωνα με τα οριζόμενα στη με αρ.πρωτ. 99801/ΕΥΚΕ-ΧΕ 1162/27.10.2023 εγκύκλιο της ΕΥΚΕ-ΧΕ με θέμα «Οδηγίες προς φορείς που εμπλέκονται στη διαχείριση συγχρηματοδοτούμενων δράσεων κατά την προγραμματική περίοδο 2021-2027 αναφορικά με ζητήματα κρατικών ενισχύσεων». Για την αξιολόγηση της πλήρωσης του κριτηρίου συμβατότητας της εκάστοτε πράξης με τους κανόνες του ανταγωνισμού και των κρατικών ενισχύσεων, είναι αναγκαίο να συμπληρώνεται η λίστα ελέγχου περί ύπαρξης κρατικής ενίσχυσης που έχει κοινοποιηθεί με την με Α.Π. 115150/ΕΥΚΕ4023/2.11.2016 επιστολή του ΓΓΔΕ & ΕΣΠΑ, αντίγραφο της οποίας πρέπει να τηρείται στο φάκελο της πράξης.

8. Το θεσμικό πλαίσιο των κρατικών ενισχύσεων στο προοίμιο (έχοντας υπόψη) του υπό εξέταση σχεδίου Πρόσκλησης έχει οριστεί ορθά, ωστόσο για ασφάλεια δικαίου συστήνεται να προστεθεί και ο Κανονισμός (ΕΕ) αριθ. 651/2014 της Επιτροπής της 17ης Ιουνίου 2014, για την κήρυξη ορισμένων κατηγοριών ενισχύσεων ως συμβατών με την εσωτερική αγορά κατ' εφαρμογή των άρθρων 107 και 108 της Συνθήκης («Γενικός Απαλλακτικός Κανονισμός»), όπως έχει τροποποιηθεί και ισχύει.
9. Από το σημείο 3.5 του κεφαλαίου 3 «Επιλεξιμότητα» του υπό εξέταση σχεδίου πρόκλησης θα πρέπει να διαγραφεί η ακόλουθη παράγραφος καθώς δεν τυχάνει εφαρμογής στην περιγραφόμενη δράση:
- «• Έργα που συνιστούν ειδικές περιπτώσεις άσκησης οικονομικών δραστηριοτήτων, οι οποίες παράγουν αποτελέσματα προς το γενικό δημόσιο όφελος και δεν θα μπορούσαν να παρασχεθούν από την αγορά χωρίς την παρέμβαση του κράτους, είναι δυνατόν να συνιστούν Υπηρεσίες Γενικού Οικονομικού Συμφέροντος (ΥΓΟΣ) που ενέχουν στοιχεία κρατικής ενίσχυσης. Στις περιπτώσεις των ΥΓΟΣ το ύψος της δημόσιας χρηματοδότησης του έργου προσδιορίζεται μέσω κατάλληλης χρηματοοικονομικής ανάλυσης προσδιορισμού της αντιστάθμισης, σύμφωνα με το εφαρμοζόμενο δίκαιο των ΥΓΟΣ.».*

Επιπλέον στο ως άνω ίδιο σημείο 3.5 του κεφαλαίου 3 «Επιλεξιμότητα» θα πρέπει να προστεθεί η ακόλουθη παράγραφος:

«Έργα που ενέχουν στοιχεία κρατικής ενίσχυσης θα εξεταστούν σύμφωνα με τα οριζόμενα στο κατάλληλο θεσμικό πλαίσιο των κρατικών ενισχύσεων. Όσον αφορά στη συγκεκριμένη πρόσκληση, εάν κάποια δράση ή τμήμα δράσης κριθεί ότι εμπίπτει στο ανωτέρω θεσμικό πλαίσιο, υπάρχει η δυνατότητα δημόσιας χρηματοδότησής είτε μέσω του Κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 651/2014 της Επιτροπής της 17ης Ιουνίου 2014, για την κήρυξη ορισμένων κατηγοριών ενισχύσεων ως συμβατών με την εσωτερική αγορά κατ' εφαρμογή των άρθρων 107 και 108 της Συνθήκης («Γενικός Απαλλακτικός Κανονισμός»), είτε μέσω του Κανονισμού (ΕΕ) 2023/2831 της Επιτροπής της 13ης Δεκεμβρίου 2023 σχετικά με την εφαρμογή των άρθρων 107 και 108 της Συνθήκης για τη λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης στις ενισχύσεις ήσσονος σημασίας, μέχρι του ποσού των 300.000 ευρώ. Υπενθυμίζεται ότι για δράσεις που θα εξετασθούν στο πλαίσιο του Κανονισμού (ΕΕ) 2023/2831, είναι απαραίτητο να περιέχεται στο φάκελο του έργου Υπεύθυνη Δήλωση σχετικά με τη σώρευση ενισχύσεων ήσσονος σημασίας καθώς επίσης και να ελέγχεται το σύνολο των προϋποθέσεων επιλεξιμότητας του Κανονισμού.».

10. Γενική επισήμανση: Πρέπει να δοθεί ιδιαίτερη προσοχή από την οικεία Διαχειριστική Αρχή, όσον αφορά στην χρηματοδότηση Πράξεων στον ίδιο ή σε άλλους Δικαιούχους Πράξεων παραπλήσιου περιεχομένου. Ενδεικτικά σε περίπτωση, κατά την οποία ο ανωτέρω Δικαιούχος ή άλλοι Δικαιούχοι έχουν ήδη ή πρόκειται στο άμεσο μέλλον να αναλάβουν την υλοποίηση πράξεων με συναφές αντικείμενο, τότε η περιγραφή και διαστασιολόγηση των πράξεων πρέπει να είναι σαφής ακριβής και ξεκάθαρη προς αποφυγή αλληλοεπικαλύψεων ή και ενδεχόμενης σταυροειδούς χρηματοδότησης.

Η παρούσα γνωμοδότηση παρέχεται στο πλαίσιο των αρμοδιοτήτων της ΕΥΚΕ-ΧΕ και περιορίζεται στην παροχή απόψεων σχετικά με τη συμμόρφωση του υπό κρίση μέτρου ενίσχυσης με τους κανόνες Ανταγωνισμού και Κρατικών Ενισχύσεων της ΕΕ. Επισημαίνεται ότι δεν εμπίπτει στις αρμοδιότητες της ΕΥΚΕ-ΧΕ η αξιολόγηση οποιαδήποτε άλλης πτυχής του μέτρου ενίσχυσης, περιλαμβανομένων θεμάτων που άπτονται του δικαίου περί δημοσίων συμβάσεων.

Οι απόψεις της ΕΥΚΕ-ΧΕ βασίζονται αποκλειστικά στις πληροφορίες που παρείχε εγγράφως η οικεία Διαχειριστική Αρχή. Εάν οι παρασχεθείσες πληροφορίες αποδειχθούν ελλιπείς ή εσφαλμένες, ή το μέτρο ενίσχυσης δεν υλοποιηθεί σύμφωνα με τις παρεχόμενες πληροφορίες, η ΕΥΚΕ-ΧΕ διατηρεί το δικαίωμα να επανεξετάσει τις απόψεις της σε σχέση με αυτές που εκφράζονται στο παρόν έγγραφο.

Παραμένουμε στην διάθεσή σας για κάθε αναγκαία διευκρίνιση.

Ο Προϊστάμενος της ΕΥΚΕ-ΧΕ
Ευάγγελος Στουραϊτης

Εσωτερική Διανομή:

1. Γραφείο Αν. Υπουργού Εθνικής Οικονομίας και Οικονομικών
2. Γραφείο Γενικού Γραμματέα Εταιρικού Συμφώνου Περιφερειακής Ανάπτυξης (ΕΣΠΑ)
3. Γραφείο Γενικής Διεύθυνσης Θεσμικής κι Επιχειρησιακής Υποστήριξης
4. Ε.Υ.Κ.Ε.-Χ.Ε.

Με τη συγχρηματοδότηση
της Ευρωπαϊκής Ένωσης

